

Sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul Hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei „Cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la expunerile mari” și proiectul hotărârii „Pentru aprobarea Ghidului privind tratamentul grupului de clienți aflați în legătură” *

Conținutul articolelor/punctelor din proiectul prezentat spre avizare și coordonare	Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică	Nr. obiecției/propunerii/recomandării	Conținutul obiecției/propunerii/recomandării	Argumentarea autorului proiectului
Propunerile/recomandările la proiectul Hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei „Cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la expunerile mari”				
I. Obiecții și propuneri de ordin general				
	Ministerul Justiției al Republicii Moldova	1	Clauza de adoptare se va revizui potrivit art. 16 alin. (2) din Legea nr.100/2017. În clauza de adoptare a actelor normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome se indica expres actul normativ superior în temeiul căruia acestea sunt emise sau aprobate. Astfel, referința la Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei se va exclude. De asemenea, în tot textul proiectului, la indicarea numărului, datei de emitere a actului normativ se va ține cont de art. 42 alin. (5) din Legea nr.100/2017, conform căruia, după adoptarea, aprobarea sau emiterea actului normativ, denumirea se completează cu un număr de ordine, ca element de identificare, la care se adaugă anul în care a fost adoptat, aprobat sau emis acesta.	Se acceptă
<i>La punctul 3 din proiectul hotărârii</i>	Ministerul Justiției al Republicii Moldova	2	Punctul se va exclude, or, respectarea prevederilor actelor normative este o	Se acceptă

„3. De la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, băncile vor asigura conformarea activității lor, inclusiv a politicilor și regulamentelor interne cu cerințele acestuia.”			obligație generală, și, odată intrat în vigoare, acesta este executoriu și opozabil subiecților de drept cărora le este destinat.	
La punctul 4 din proiectul hotărârii „4. Prin derogare de la punctul 3, nu se consideră încălcare, pe perioada de 12 luni de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, nerespectarea de către bancă a limitelor maxime stabilite prin regulamentul indicat la punctul 1, în cazul încălcărilor rezultate din prevederile acestuia.”	Ministerul Justiției al Republicii Moldova BC „Moldova Agroindbank” S.A.	3	Punctul 4 se va racorda cu punctul 5, deoarece acestea conțin prevederi contradictorii.	Se acceptă
La punctul 6 din proiectul hotărârii „6. Prezenta hotărâre intră în vigoare în termen de 2 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”	Ministerul Justiției al Republicii Moldova	4	La indicarea momentului intrării în vigoare a actului normativ se vor utiliza cuvintele „la expirarea a”.	Se acceptă
	BC ENERGBANK SA	5	Propunem stabilirea termenului de intrare în vigoare de 6 luni, având în vedere faptul că băncile urmează să efectueze un șir de activități ce țin de elaborarea politicilor sale în domeniu, aplicarea lor în practică, precum și instruirea salariaților săi, și altele.	Se acceptă parțial Conceptul de „clienți aflați în legătură” și identificarea acestora potrivit proiectului Regulamentului cu privire la expunerile mari nu diferă esențial de la conceptul actual. Astfel, considerăm că termenul de 2 luni de la data publicării în MO al RM este un termen rezonabil pentru a asigura corespunderea activității băncilor cu noile cerințe.
II. Obiecții și propuneri la articolele/punctele din proiect				
La punctul 5 din proiectul regulamentului „5. În sensul prezentului regulament termenii și expresiile utilizate mai jos au următoarele semnificații: expunere - orice activ sau element extrabilanțier menționat în Regulamentul cu	Banca Comercială Română Chișinău S.A.	6	Propunem modificarea sintagmei „orice activ sau element extrabilanțier menționat în Regulamentul ...” cu sintagma "orice activ sau element extrabilanțier menționat la p.5 sau 6 din Regulamentul”.	Se accepta parțial Conform noțiunii „expunere” din proiect expunerea reprezintă orice activ sau element extrabilanțier menționat în Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit

privire la tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit abordării standardizate, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.111 din 24 mai 2018, fără aplicarea ponderilor de risc sau a gradelor de risc;”	BC „Mobiasbanca-Groupe Societe Generale" S.A.	7	Propunem de indicat expres ce valoare a activului/elementului extrabilanțier se ia la calculul expunerii (de ex. valoarea contabilă, valoarea contabilă reziduală diminuată cu ajustările pentru riscul de credit, valoarea netă diminuată cu tehnicile de diminuare a riscului etc.).	abordării standardizate nr.111/2018, fără aplicarea ponderilor sau a gradelor de risc. Astfel, la determinarea expunerii în sensul Regulamentului cu privire la expunerile mari, băncile vor lua în calcul expunerile, astfel cum sunt determinate în Regulamentul nr.111/2018, adică expunerea la valoarea calculată în conformitate cu p.5 și 6, inclusiv după luarea în considerare a efectului diminuării riscului de credit în conformitate cu cerințele regulamentului menționat, dar fără a fi aplicate ponderile sau gradele de risc.
La punctul 8 din proiectul regulamentului „8. Banca Națională a Moldovei poate stabili, diferit față de bancă, componența unui grup de clienți aflați în legătură, urmare informației obținute în cadrul realizării funcției de supraveghere, până la prezentarea de către bancă a probelor contrarii acceptate de Banca Națională a Moldovei.”	BC „Mobiasbanca-Groupe Societe Generale" S.A.	8	Propunem de a substitui sintagma „acceptate de BNM” cu „justificative”, dat fiind caracterul ambiguu și tratabil al sintagmei curente utilizate.	Comentariu: Prevederea a fost exclusă, deoarece dreptul respectiv al BNM poate fi realizat în baza Legii nr.202/2017 cu privire la activitatea băncilor.
La punctul 11 din proiectul regulamentului 11. În sensul punctului 9, subpunctul 2), băncile trebuie să instituie și să dispună de sisteme pentru monitorizarea și controlul expunerilor rezultate din angajamente de preluare fermă în perioada dintre momentul angajamentului inițial și următoarea zi lucrătoare, ținând cont de natura riscurilor întâlnite pe piețele în cauză.	Banca Comercială Română Chișinău S.A.	9	Propunem după cuvintele „următoarea zi lucrătoare” de completat cu cuvintele „după scadență” și mai departe după text.	Nu se acceptă Potrivit p.10 din proiect, expunerea netă, în cazul angajamentului de preluare fermă, prevăzut la p. 9 subp. 2) din proiect se calculează prin reducerea pozițiilor nete cu factorii de reducere prevăzuți la p.92 din Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de piață potrivit abordării standardizate. Factorii menționați se calculează separat pentru fiecare zi lucrătoare din ziua în care banca își asumă angajamentul respectiv. În scopul realizării acestui calcul, băncile trebuie să monitorizeze expunerile date

				dintre momentul angajamentului inițial și următoarele zile lucrătoare, până la expirarea angajamentului.
La punctul 17 din proiectul regulamentului „17. Banca trebuie să dispună de proceduri administrative și contabile sănătoase și de mecanisme adecvate de control intern care să îi permită să identifice, să administreze, să monitorizeze, să raporteze și să înregistreze toate expunerile mari”	BC ENERGBANK SA	10	De concretizat ce înseamnă „banca trebuie să dispună de proceduri administrative (?) și contabile sănătoase”. Cine și cum va determina că ele sunt sănătoase sau nu?	Comentariu: Prin procedurile administrative se subînțelege un set sau un sistem de reguli care reglementează procesul de identificare, administrare, monitorizare și raportare a expunerilor. Potrivit cadrului de administrare, băncile trebuie să revizuiască și să actualizeze periodic procedurile sale interne. Concomitent, inspectorii BNM în cadrul controlului pe teren vor examina dacă politicile băncii sunt adecvate naturii și riscurilor acesteia, ținând cont de complexitatea activității băncii. De asemenea, ca urmare a auditului extern, auditul emite scrisoarea către conducere în care se descriu inclusiv problemele aferente cadrului contabil.
La punctul 18 din proiectul regulamentului „18. Banca raportează Băncii Naționale a Moldovei următoarele informații cu privire la fiecare expunere mare, inclusiv la expunerile mari exceptate de la aplicarea punctului 20: 1) datele de identificare a clientului sau a grupului de clienți aflați în legătură față de care banca are o expunere mare;”	BC ENERGBANK SA	11	De expus în următoarea redacție: „1) datele de identificare a clientului sau a grupului de clienți aflați în legătura față de bancă”.	Nu se acceptă Proiectul conține reglementări în privința expunerilor băncii față de un client al băncii sau față de un grup de clienți aflați în legătură între ei, dar nu aflați în legătură față de bancă.
La punctul 19 din proiectul regulamentului	FinComBank SA Banca Comercială Română Chișinău S.A.	12	De ajustat referința.	Se acceptă
La punctul 20 din proiectul regulamentului	BC „Moldova Agroindbank” S.A.	13	Propunem expunerea punctului în următoarea redacție: „O bacă nu poate să	Nu se acceptă

„20. O bancă nu poate să înregistreze, după luarea în considerare a efectului diminuării riscului de credit în conformitate cu capitolele VII-X, o expunere față de un client sau față de un grup de clienți aflați în legătură a cărei valoare depășește 15 % din capitalul eligibil al băncii.”			înregistreze, după luarea în considerare a efectului diminuării riscului de credit în conformitate cu capitolele VII-X și după diminuarea cu reducerile pentru pierderi la credite și angajamente condiționale, o expunere față de un client sau față de un grup de clienți aflați în legătură a cărei valoare depășește 15% din capitalul eligibil al băncii.”, întrucât în conformitate cu instrucțiunea aferentă formularului COREP C28, raportarea începe de la o expunere brută, care ulterior e diminuată cu „Ajustări de valoare și provizioane” și abia apoi de „tehnicile eligibile de diminuare a riscului de credit”, rezultatul final fiind cel care se raportează la capitalul eligibil.	Potrivit noțiunii „expunere” din proiect în coroborare cu Regulamentul nr.111/2018 tehnicile de diminuare a riscului de credit se aplică față de valoarea expunerii rămasă după diminuarea cu reducerile pentru pierderi la credite și după luarea în considerație a efectului diminuării riscului de credit în conformitate cu capitolele respective din regulament. Aceeași abordare este utilizată și în cadrul raportului C28 din instrucțiunea COREP.
	Banca Comercială Română Chișinău S.A.	14	Propunem limita de expunere de 15% din capitalul eligibil al băncii stabilită față de un client sau un grup de clienți aflați în legătură să fie modificată cu 25%, pentru alinierea la plafonul stabilit prin art.395 alin.(1) din Regulamentul 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții.	Nu se acceptă Potrivit art.458 alin.(2) lit.(d) (ii) din Regulamentul 575/2013, statele membre, în cazul în care consideră că riscul macroprudențial sau sistemic ar fi tratat mai bine prin intermediul unor măsuri mai stricte, pot impune cerințe mai stricte, inclusiv pentru expunerile mari prevăzute la art.392 și la art.395-403. Astfel, pentru sistemul bancar autohton s-a considerat oportună menținerea limitei existente pentru expunerile mari în mărime de 15%. Păstrarea limitei la nivelul actual se datorează și faptului că potrivit noului cadru valoarea expunerii care se ia în calcul la determinarea limitei expunerilor mari este diminuată cu valoarea ajustărilor specifice, precum și se ia în

				considerare efectul tehnicilor de diminuare a riscurilor.
La punctul 21 din proiectul regulamentului „21. Suma valorii agregate a expunerilor din credite față de clienți sau grup de clienți aflați în legătură, care constituie după mărime primele zece expuneri din credite, după luarea în considerare a efectului diminuării riscului de credit în conformitate cu capitolele VII-X, nu trebuie să depășească 30% din suma portofoliului total al creditelor băncii, după diminuarea cu reducerile pentru pierderi la credite, și angajamentelor condiționale la zece clienți sau grup de clienți aflați în legătură care constituie după mărime primele expuneri la credite, după diminuarea cu provizioanele la angajamentele condiționale respective.”	BC „Moldova Agroindbank” S.A. BC „Mobiasbanca-Groupe Societe Generale” S.A.	15	Propunem expunerea punctului în următoarea redacție: „Suma valorii agregate a expunerilor din credite și angajamente condiționale față de un client sau față de un grup de clienți aflați în legătură, care constituie după mărime primele zece expuneri din credite, după luarea în considerare a efectului diminuării riscului de credit în conformitate cu capitolele VII-X și după diminuarea cu reducerile pentru pierderi la credite și angajamente condiționale, nu trebuie să depășească 30% din suma portofoliului total al creditelor băncii și angajamente condiționale, după diminuarea acestuia cu reducerile pentru pierderi la credite și angajamente condiționale.”	A se vedea comentariul de la p.20 din proiectul regulamentului.
	BC ”Victoriabank” SA	16	Propunem a detalia expres elementele expunerii din credite: tipuri de expuneri din credite, elemente aferente soldului activului creditor, expuneri extrabilanțiere luate în calcul, precum și toate ajustările/reducerile/diminuările, astfel încât sa existe claritate în procesul acordării creditelor conform limitei p.20.	Se acceptă
	Banca Comercială Română Chișinău S.A.	17	Considerăm necesară excluderea limitei, deoarece asemenea limitare nu se regăsește în legislația europeană privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și în standardele tehnice de reglementare pentru determinarea	Comentariu: Potrivit art.83 din Legea 202/2017 privind activitatea băncilor, BNM poate stabili prin acte normative și alte cerințe de natură prudențială. Astfel, având în vedere că activitatea băncilor pe piața bancară autohtonă este concentrată pe

	BC "Victoriabank" SA		expunerii globale fata de un client sau un grup de clienți aflați în legătură. Propunerea dată se referă și la punctele 23 și 24 din proiect.	acordarea creditelor, se consideră oportună păstrarea cerinței prudențiale existente aferente limitei expunerilor din credite, pentru a nu admite o concentrare excesivă a astfel de expuneri. De asemenea, menționăm că Regulamentul 575/2013 (art.458 alin.(2) lit.(d) (ii)) oferă statelor membre dreptul de a impune cerințe mai stricte în cazul în care acestea consideră că riscul macroprudențial sau sistemic ar fi tratat mai bine prin intermediul unor măsuri mai stricte.
La punctul 22 din proiectul regulamentului „22. În scopul punctului 21 expunerile din credit includ creditele acordate, datoriile debitoare privind leasingul financiar și angajamentele contractuale de a acorda mijloace bănești.”	BC "Victoriabank" SA	18	Nu este specificată apartenența la expunerea totală a garanțiilor bancare, acreditivelor, contractelor de vânzare-cumpărare în rate sau cu plata amânată.	Se acceptă
La punctul 28 din proiectul regulamentului „28. Sub rezerva prevederilor punctului 29, băncile trebuie să respecte în orice moment limita prevăzută la punctul 20 din prezentul regulament.”	Banca Comercială Română Chișinău S.A.	19	Propunem reexaminarea punctului, având în vedere prevederile punctelor 21-24.	Se acceptă
La punctul 37 din proiectul regulamentului „37. Băncile analizează, în măsura în care este posibil, expunerile față de emitenții de garanții reale, furnizorii de protecție nefinanțată a creditului și activele-suport, în temeiul punctului 15, privind posibilele concentrări și, după caz, ia măsuri și raportează Băncii Naționale a Moldovei informațiile semnificative.”	Banca Comercială Română Chișinău S.A.	20	Solicităm dezvăluirea sintagmelor „după caz” și „informațiile semnificative”. Pentru aplicarea corectă a acestei prevederi este necesar de a stabili cazurile la care este necesar de a lua măsuri și pragurile de semnificație raportate către BNM.	Comentariu: Cazurile în care se consideră că este necesar a fi luate măsuri, precum și semnificația informațiilor se determină nemijlocit de bancă, ținând cont de toate circumstanțele și alte condiții aferente expunerii.
La punctul 38 din proiectul regulamentului	Banca Comercială Română Chișinău S.A.	21	Propunem reexaminarea punctului, având în vedere prevederile pct. 21-24.	Se acceptă

„38. Următoarele expuneri sunt exceptate de la aplicarea punctului 20 din prezentul regulament: 1); 2);			Propunem completarea cu prevederile privind diminuarea expunerilor pentru indicatorul de 30% din portofoliu, dacă se va păstra indicatorul de la pct. 21.	
„6) elementele de activ și alte expuneri garantate printr-o garanție reală sub forma unor depozite în numerar constituite de către debitori, cu excepția nerezidenților, la banca creditoare sau la societatea-mamă ori la o filială a băncii respective. Numerarul încasat în temeiul unui instrument de tipul <i>credit linked note</i> emis de bancă și împrumuturile și depozitele unei contrapărți în raport cu banca, care fac obiectul unui acord de compensare privind elementele din bilanț, recunoscut în temeiul Regulamentului cu privire la tehnicile de diminuare a riscului de credit, se consideră a fi încadrate în prevederile prezentului subpunct;”	BC „Mobiasbanca-Groupe Societe Generale” S.A.	22	Dat fiind faptul că, conform subp. 6), expunerile garantate printr-o garanție reală sub forma unor depozite în numerar constituite de către debitorii nerezidenți nu sunt exceptate de la calculul expunerii, solicităm adăugarea unui subpunct (sau reformularea celui existent) în care să fie indicat despre posibilitatea tratării ca exceptare a expunerilor garantate cu garanție reală sub forma unor depozite în numerar constituite de către debitorii nerezidenți care sunt organizații internaționale, bănci de dezvoltare multilaterală și/sau entități din sectorul public, care ar beneficia de o pondere de risc de 0% în temeiul Regulamentului cu privire la tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit abordării standardizate	Comentariu: Exceptarea de la limita prevăzută la p.20 din proiect a expunerilor garantate cu garanție reală sub forma unor depozite în numerar constituite de către debitorii nerezidenți care sunt organizații internaționale, bănci de dezvoltare multilaterală și/sau entități din sectorul public care ar beneficia de o pondere de risc de 0% este prevăzută la p.38, subp.4) din proiect.
	BC ”Victoriabank” SA	23	Propunem de adus în concordanță cu prevederile Regulamentului cu privire la tehnicile de diminuare a riscului de credit utilizate de bănci, Secțiunea 3, p. 25, și anume în privința eligibilității depozitelor bancare constituite de persoane terțe, precum și depozite constituite la bănci terțe asociate cel puțin cu nivelul 3 de calitate a creditului.	Comentariu: Depozitele bancare, constituite de persoane terțe/la bănci terțe asociate cel puțin cu nivelul 3 de calitate a creditului sunt luate în calculul valorii expunerii prin utilizarea „valorii ajustate integral a expunerii” (E*) calculate în conformitate cu cerințele Regulamentului nr.112/2018 și cap. IX din proiect.

„8) expunerile care decurg din facilitățile de credit neutilizate, care sunt clasificate drept elemente extrabilanțiere cu un grad de risc scăzut conform anexei nr.1 la regulamentul menționat la subpunctul 1), cu condiția să existe un acord încheiat cu clientul sau grupul de clienți aflați în legătură, în temeiul căruia facilitatea nu poate fi trasă decât în cazul în care se stabilește că aceasta nu determină depășirea limitei aplicabile în temeiul punctului 20”.	Banca Comercială Română Chișinău S.A.	24	Propunem textul: „ <i>în temeiul căruia facilitatea nu poate fi trasă decât în cazul în care se stabilește că aceasta nu determină depășirea limitei aplicabile în temeiul punctului 20</i> ” de substituit cu textul „ <i>în temeiul căruia facilitatea poate fi anulată necondiționat de către bancă.</i> ”	Comentariu: Propunerea băncii este prea restrictivă. Pornind de la faptul că unele bănci prevăd condiția de tragere a facilității doar dacă limita prevăzută de regulament nu va fi depășită, vor fi utilizate ambele opțiuni.
„11) elementele de activ care constituie creanțe asupra Băncii Naționale a Moldovei;”	Banca Comercială Română Chișinău S.A.	25	Propunem excluderea, subp.11), deoarece conținutul acestuia intră sub incidența subp. 1).	Se acceptă
	Banca Comercială Română Chișinău S.A.	26	Propunem completarea cu subp. 14): „14) elementele de activ și alte expuneri garantate de mijloacelor bănești obținute de bancă în formă de credit, în partea care se utilizează pentru asigurarea irevocabilă a expunerilor acordate de aceasta”.	Comentariu: Situația propusă de bancă va fi aplicată în cadrul procedurii de calcul al valorii expunerii prin utilizarea „valorii ajustate integral a expunerii” (E*) calculate în conformitate cu cerințele Regulamentului nr.112/2018 și cap.IX din proiect.

La punctele 39 și 40 din proiectul regulamentului „39. În scopul calculării valorii expunerilor în sensul punctului 20, o bancă poate utiliza „valoarea ajustată integral a expunerii” (E*) calculată în conformitate cu Regulamentul cu privire la tehnicile de diminuare a riscului de credit, luând în considerare diminuarea riscului de credit, ajustările în funcție de volatilitate și orice decalaj de scadență. 40. Băncile, care utilizează metoda extinsă a garanțiilor financiare pentru a calcula valoarea expunerilor în sensul punctului 20, trebuie să efectueze periodic, dar nu mai rar decât o dată pe an, simulări de criză privind concentrările riscului de credit, inclusiv în ceea ce privește valoarea realizabilă a oricărei garanții reale primite.”	Banca Comercială Română Chișinău S.A.	27	Propunem reexaminarea punctelor, având în vedere că „valoarea ajustată integral a expunerii” (E*) este calculată doar în sensul p. 20, nu și a prevederilor p. 21-24.	Se acceptă
La pct. 13 din anexă „13. Condiția de la p.12, subp.1) se consideră îndeplinită în cazul în care tranzacția este: a) un OPCVM din Republica Moldova sau din alt stat, astfel cum este definită la art.6 din Legea nr.171/2012 privind piața de capital ...);”	Ministerul Justiției al Republicii Moldova	28	Referitor la abrevierea „OPCVM”, atenționăm că exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire.	Se acceptă
	BC EuroCreditBank SA		Nu au propuneri și obiecții	
	BC „Eximbank” S.A. BC „Moldindconbank” BC „COMERTBANK” S.A		Nu au prezentat avize	
Propunerile/recomandările la proiectul Hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei „Pentru aprobarea Ghidului privind tratamentul grupului de clienți aflați în legătură”				
I. Obiecții și propuneri de ordin general				

	Ministerul Justiției al Republicii Moldova	1	Clauza de adoptare se va revizui potrivit art. 16 alin. (2) din Legea nr. 100/2017. În clauza de adoptare a actelor normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome se indica expres actul normativ superior în temeiul căruia acestea sunt emise sau aprobate. Astfel, referința la Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei se va exclude. De asemenea, în tot textul proiectului, la indicarea numărului, datei de emitere a actului normativ se va ține cont de art. 42 alin. (5) din Legea nr. 100/2017, conform căruia după adoptarea, aprobarea sau emiterea actului normativ, denumirea se completează cu un număr de ordine, ca element de identificare, la care se adaugă anul în care a fost adoptat, aprobat sau emis acesta.	Se acceptă
	BC ENERGBANK SA	2	Propunem stabilirea termenului de intrare în vigoare de 6 luni, având în vedere faptul că băncile urmează să efectueze un șir de activități ce țin de elaborarea politicilor sale în domeniu, aplicarea lor în practică, precum și instruirea salariaților săi și altele.	Nu se acceptă
II. Obiecții și propuneri la articolele/punctele din proiect				
La punctul 14 din proiectul Ghidului	BC „Mobiasbanca-Groupe Societe Generale” S.A.	3	Propunem de a indica expres cât reprezintă „partea semnificativă”	Se acceptă

„14. La evaluarea dependenței economice, băncile trebuie să ia în considerare, în mod special, următoarele situații în care: 3) o parte semnificativă a încasărilor brute sau a cheltuielilor brute ale unui client (la nivel anual) provine din tranzacții cu un alt client (de exemplu proprietarul unei proprietăți rezidențiale/comerciale al cărui chiriaș plătește o parte semnificativă din chirie) și care nu poate fi ușor înlocuit; 4) o parte semnificativă a producției/randamentului unui client este vândută unui alt client al băncii, iar producția/randamentul nu poate fi vândut(ă) ușor altor clienți; 7) o parte semnificativă a creanțelor de încasat sau a datoriilor unui client sunt față de un alt client;...”			menționată la subpunctele 3, 4 și 7 din punctul 14 (de ex. 20%).	
„5) sursa de venituri preconizată pentru rambursarea creditelor a doi sau mai mulți clienți este aceeași și niciunul dintre clienți nu are o altă sursă de venit independentă care să permită administrarea și rambursarea integrală a creditului;”	BC „Mobiasbancă – Group Societe Generale” S.A.	4	Propunem de a exclude subp.5), dat fiind faptul că presupune o abordare exhaustivă și tratabilă (de ex. toți angajații unei companii ar trebui tratați ca fiind un singur risc din considerentul că au același angajator).	Comentariu: Puțin probabil ca toți angajații unei companii să fie clienți ai unei și aceleiași bănci. Ipotetic, în cazul în care ar avea loc astfel de situație și angajații nu au alte surse de venit, aceștia ar urma să fie conectați într-un grup de clienți aflați în legătură, pe motivul că sunt dependenți de situația financiară a angajatorului, până la o probă contrarie.
„6) clienții răspund solidar, din punct de vedere legal sau contractual, pentru obligațiile față de bancă (de exemplu, un debitor și co-împrumutătorul său sau un debitor și soțul/soția/ concubinul său);”	BC „Moldova Agroindbank” S.A.	5	Propunem de a exclude sintagma „concubinul său”, deoarece verificarea de către bănci a relațiilor de concubinaj al clienților nu este posibilă.	Comentariu: Legislația autohtonă conține un șir de prevederi și obligații în privința persoanelor aflate în concubinaj cu alte persoane, care sunt tratate la

				același nivel cu membri ai familiei și care reprezintă un criteriu în vederea interconectării persoanelor respective. De asemenea, Legea nr.133/17.06.2016 privind declararea averii și a intereselor personale vine și cu o noțiune a unor astfel de persoane. Una din măsurile întreprinse de bancă în vederea determinării existenței sau inexistenței concubinajului ar fi solicitarea de la persoana, față de care banca se va expune, a unei declarații a clientului băncii pe propria răspundere.
La punctul 20 din proiectul Ghidului „20. Băncile trebuie să evalueze și orice contagiune sau risc idiosincratic care ar putea decurge din următoarele situații”	BC ENERGBANK SA	6	Solicităm expunerea noțiunii „risc idiosincratic” și a explica ce înseamnă „orice contagiune”.	Se acceptă
La punctul 24 din proiectul Ghidului „24. În sensul subpunctului 3) din noțiunea „grup de persoane aflate în legătură” la determinarea existenței “altor relații” se va ține cont, cel puțin de relațiile între următoarele persoane: a) persoanele aflate în divorț, persoanele aflate în relații de tutelă și curatelă, afinii rudelor de până la gradul III, soții rudelor și afinilor;	BC „Mobiasbancă – Group Societe Generale” S.A. BC ENERGBANK SA FinComBank SA	7	Propunem de substituit textul «afinii rudelor de până la gradul III» cu textul «afinii rudelor de până la gradul II».	Nu se acceptă Din practica de supraveghere s-au constatat multiple cazuri în care este evidentă influența rudelor de gradul unu și doi asupra situației debitorului băncii.
	BC „Moldova Agroindbank” S.A.	8	Considerăm necesară excluderea sintagmei „persoanele aflate în divorț”, deoarece astfel de persoane, din punct de vedere legal, rămân a fi soți până la finalizarea procesului și eliberarea documentului confirmativ. Totodată, solicitarea unor astfel de informații de către	Se acceptă

			bănci de la clienții săi ar putea fi tratată drept abuzivă prin prisma cadrului de reglementare aferent protecției datelor cu caracter personal.	
		9	Considerăm necesară revizuirea sintagmei „afinii rudelor de până la gradul III, soții rudelor și afinilor”, întrucât cerința respectivă este foarte confuză, nefiind clar, dacă prin această sintagmă, gradul III se referă la rudele clientului sau însăși la afinitatea de gradul III al rudelor clientului (fără a fi indicat gradul de rudenie). Concomitent, solicitarea unor astfel de informații de la clienți (afinitatea de gradul III a rudelor) sau doar prelucrarea acestor informații, care constituie date cu caracter personal ale persoanelor terțe ce nu au nicio relație de afaceri cu banca, poate fi interpretată drept o acțiune abuzivă prin prisma cadrului de reglementare aferent protecției datelor cu caracter personal.	Nu se acceptă Banca va include în grupul de persoane aflate în legătură și persoanele menționate doar în cazul în care va constata de sine stătător, prin analiza tranzacțiilor din cadrul băncii, efectuate de către aceste persoane. Concomitent, menționăm că băncile sunt operatori de date cu caracter personal și, în sensul Legii nr.202/2017 privind activitatea băncilor, prelucrarea datelor cu caracter personal se efectuează în conformitate cu prevederile Legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.
b) persoanele aflate în relații asemănătoare celor dintre soți (concubinaj) sau în relații asemănătoare celor dintre părinți și copii;	BC „Moldova Agroindbank” S.A.	10	Propunem excluderea subp. b), deoarece sistemul bancar nu dispune de acces la astfel de informații, iar alocarea resurselor spre identificarea a astfel de relații constituie un efort nejustificat economic. De asemenea solicitarea a astfel de date la instituțiile statului poate fi tratată ca	Nu se acceptă Banca va include în grupul de persoane aflate în legătură și persoanele menționate doar în cazul în care va constata de sine stătător, prin analiza tranzacțiilor din cadrul băncii, efectuate de către aceste persoane.

			încălcarea a utilizării datelor cu caracter personal.	
	FinComBank SA	11	Propunem să fie concretizată noțiunea „concubinaj”. Pentru bancă temeiul juridic îl reprezintă actele de stare civilă. În cazul când „concubinajul” există pe baza consimțământului voluntar, fără documente oficiale, banca nu are nicio șansă să verifice și să aplice relațiile de legătură între persoanele fizice.	
c) persoanele aflate în alte relații care conduc la o dependență socială și/sau economică dintre două sau mai multe persoane.	BC „Moldova Agroindbank” S.A.	12	Propunem excluderea subp.c), pentru, că identificarea unor astfel de dependențe non-clasice nu poate fi asigurată fără efort nejustificat, iar dependentele clasice: părinte-copil, sunt deja identificate la p. 20, lit. a).	Se acceptă
La punctul 26 din proiectul Ghidului „26. În cazul în care se va constata existența expunerii menționate la punctul 25 banca va determina existența sau lipsa relațiilor prevăzute în subpunctul 3) din noțiunea de „grup de persoane aflate în legătură” prin care ar putea fi influențat debitorul băncii față de care banca are un activ sau un angajament condițional (spre exemplu relații de muncă, acționare în baza procurei în numele altei persoane, relații civile, persoanele aflate în divorț, persoanele aflate în relații de tutelă și curatelă, afinii rudelor de până la gradul III, soții rudelor și afinilor, persoanele aflate în relații asemănătoare celorla dintre soți (concubinaj) sau în relații asemănătoare celorla dintre părinți și copii, persoanele aflate în alte relații care conduc	BC „Moldova Agroindbank” S.A.	13	În scopul asigurării concordanței modificărilor propuse mai sus, considerăm necesară excluderea sintagmei „persoanele aflate în divorț, persoanele aflate în relații de tutelă și curatelă, afinii rudelor de până la gradul III, soții rudelor și afinilor, persoanele aflate în relații asemănătoare celorla dintre soți (concubinaj) sau în relații asemănătoare celorla dintre părinți și copii, persoanele aflate în alte relații care conduc la o dependență socială și/sau economică dintre două sau mai multe persoane.	Comentariul Banca va include în grupul de persoane aflate în legătură și persoanele menționate la pct.26, doar dacă a constatat de sine stătător prin analiza tranzacțiilor din cadrul băncii, efectuate de către aceste persoane, prin analiza situației economice (rapoartelor financiare) a acestora, sau prin alte analize.

la o dependență socială și/sau economică dintre două sau mai multe persoane).”				
La punctul 30 din proiectul Ghidului „30. Eforturile băncii de a investiga dependențele economice în rândul clienților săi trebuie să fie proporționale cu dimensiunea expunerilor. Băncile trebuie să își consolideze investigațiile prin cercetarea detaliată a oricărui tip de informații neconfirmate, precum și a informațiilor care nu se referă la clienții băncii, în orice situație în care suma tuturor expunerilor față de un singur client individual depășește 5% din fondurile proprii de nivel 1 ale băncii.”	BC „Mobiasbancă – Group Societe Generale” S.A.	14	Propunem de a substitui cota de „5%” cu „10%”.	Nu se acceptă. Urmare unor investigații, banca poate constata că doi sau mai mulți clienți trebuie incluși într-un grup de clienți în legătură și drept rezultat, limitele prevăzute de Regulamentul cu privire la expunerile mari pot fi depășite „ex-post”.
La punctul 31 din proiectul Ghidului „31. Pentru a evalua cerințele de grupare pe baza unei combinații de relații de control și dependență economică, băncile trebuie să colecteze informații despre toate entitățile care formează un lanț de contagiune. În cazul în care o bancă, care nu poate identifica toți clienții care constituie un singur risc din cauza că există relații de strânsă legătură provenind de la entități care nu se află în relație de afaceri cu banca și, prin urmare, sunt necunoscute băncii, obține informații despre relații de strânsă legătură prin intermediul unor entități din afara clientelei sale, banca trebuie să folosească aceste informații la evaluarea raportului de legătură.”	BC ENERGBANK SA	15	Considerăm oportun ca BNM să explice în ce mod băncile trebuie să obțină informații despre relații de strânsă legătură prin intermediul unor entități din afara clientelei sale și apoi să folosească aceste informații la evaluarea raportului de legătură, încălcând legislația în vigoare în domeniul protecției datelor cu caracter personal? Cum băncile vor justifica obținerea acestor informații?	Comentariu: În procesul de activitate, banca obține informații din diferite surse oficiale, inclusiv de la entități care nu sunt clienți ai băncii. În astfel de cazuri, banca trebuie să examineze aceste informații sub aspectul determinării dacă informația respectivă poate servi ca temei pentru evaluarea raportului de legătură a clientului băncii cu persoanele despre care a obținut informații din alte surse și care nu sunt clienți ai băncii.
La punctul 32 din proiectul Ghidului „32. Procedurile de control și administrare în vederea identificării clienților aflați în legătură trebuie supuse revizuirii periodice,	BC ENERGBANK SA	16	De a preciza sintagma «revizuirea periodică».	Comentariu: Periodicitatea urmează a fi stabilită nemijlocit de bancă, pornind de la mărimea și complexitatea activităților

pentru a asigura adecvarea și actualitatea lor. De asemenea, băncile trebuie să monitorizeze schimbările în relațiile de strânsă legătură, cel puțin în contextul verificării periodice a creditelor și atunci când se planifică o majorare substanțială a unui credit.”				desfășurate de aceasta în vederea asigurării adecvării și actualității procedurilor respective.
	Banca Comercială Română Chișinău S.A. BC EuroCreditBank SA		Nu au propuneri și obiecții	
	BC „Eximbank” S.A. BC „Moldindconbank” S.A. BC „COMERTBANK” S.A		Nu au prezentat avize	

* **Notă:** Proiectul hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei „Pentru aprobarea Ghidului privind tratamentul grupului de clienți aflați în legătură” a fost inclus în Regulamentul cu privire la expunerile mari (anexa 2)